

Mijn en dijn

In de coronacrisis verdwijnen zekerheden. De gangbare invulling van onze waarden, normen en deugden komt op de tocht te staan. Het is zoeken naar 'een nieuw normaal', waarbij we extremen zien. Aan de ene kant zijn er mensen die überhaupt standaarden relativiseren en het absurde van de situatie benadrukken. Moedeloosheid ligt dan op de loer. Aan de andere kant zijn er mensen die zich overgeven aan een nieuw houvast; bij hen is starheid het gevaar. Ook hier ligt de deugd in het midden: erkennen van het nieuwe zonder krampachtigheid, open voor wat morgen komen gaat.

Intrigerende verschuivingen zien we in het onderscheid tussen wat mij en wat een ander toebehoort. Niet onbelangrijk voor de hedendaagse mens, die zichzelf graag ziet als zelfstandig en onafhankelijk individu. Autonomie en privacy heten kernwaarden van de moderne individuele mens, maar die staan nu sterk onder druk.

De ziekte is besmettelijk. Ongemerkt en ongewild wordt ze van de ene op de andere mens overgedragen. Mijn ziekte kan zomaar jouw ziekte zijn. Daarbij is de verspreiding grillig en onberekenbaar: 'dat had mij ook kunnen treffen'. Die identificatie met de zieke persoon is een verklaring voor de solidariteitsgolven in de samenleving. Sommigen leveren met gevaar voor eigen welzijn grote inspanningen. De helden in de zorg offeren zich op, als soldaten in de 'oorlog' tegen de ziekte.

De regering komt met maatregelen die diep ingrijpen in het leven. Zorgvuldig beheer van persoonsgegevens - een van de meest intieme zaken die we bezitten - leek even geen prioriteit te hebben toen de corona-app werd aangekondigd. Er moesten verzet en een mislukte 'hackaton' aan te pas komen om de ingewikkeldheid van het privacyvraagstuk duidelijk te maken. Maar het zou me niets verwonderen als we binnenkort de tegenstelling 'privacy versus gezondheid' weer tegenkomen. Waarbij de eerste waarschijnlijk aan het kortste eind trekt.

Het voornaamste middel tegen de besmetting is nu: afstand houden. Het leidt tot de paradox dat we goed voor elkaar zorgen door niet bij elkaar in de buurt te komen. Zo ondergaat de publieke ruimte een gedaanteverandering. Tot voor kort was de publieke ruimte in zijn geheel van ons allemaal; ieder mocht er naar willekeur in bewegen. Nu wordt ze opgedeeld in blokjes van anderhalve meter. Het zijn privégebiedjes, die behoedzaam langs elkaar heen bewegen. Als je daaraan niet meedoet, krijg je bestraffende blikken of zelfs opmerkingen, alsof je aan iemands eigendom bent gekomen.

De eis tot afstand leidt tot 'thuiswerken waar mogelijk'. Lange tijd was het 'thuis' het bastion tegen de opdringerige buitenwereld en zeker tegen de wereld van het werk. Met de digitalisering stond dit onder druk, en de coronacrisis radicaliseert deze ontwikkeling. Het contact met collega's verloopt via beeldcommunicatie, waarmee je het huis van de ander binnendringt. Je ziet plots de studeerkamer, huiskamer, tuin van collega's waarbij je nog nooit thuis was geweest. Op de achtergrond zie je huisgenoten, en af en toe wat meer naar de voorgrond kinderen die een knuffel willen. Moeder slaagt er net niet op tijd in om op 'mute' te klikken.

Zal na de crisis het gangbare patroon weer opleven? Misschien, maar we hebben gezien hoe relatief het 'mijn' is. Misschien blijft daarvan iets hangen.

Marcel Becker